

نقش یاوران شورای اسلامی در تقویت مدیریت شهری (نمونه موردی یاوران شورای شهر شیراز)

حشمت کشاورزی* کارشناس ارشد جغرافیای سیاسی دانشگاه تربیت مدرس تهران
دکتر زهرا احمدی پور دانشیار دانشگاه تربیت مدرس تهران
احمد کلانی کارشناس ارشد معماری دانشگاه آزاد شیراز

چکیده

امروزه، در نظام مدیریت شهری (محلی)، بسیاری از نهادها برای رسیدن به اهداف خود بر ترویج نوعی نگرش مشارکتی و تاکید بر اجتماعات محله‌ای استفاده می‌کنند؛ از جمله این نهادها شورای اسلامی شهر است که برای ایفای نقش مدیریتی از یاوران خود استفاده می‌کنند؛ که یاوران اصلی محدوده‌ای به وسعت تقریباً نواحی را تحت نظارت خود دارند و در مجموع این یاوران اصلی شورای اسلامی شهر هستند که بر منطقه نظارت دارند؛ و بدین صورت است که نظامی از سلسله مراتب برای انعکاس مسائل و مشکلات از یک طرف، اجرای اوامر و دستورالعمل‌ها از سوی دیگر به وجود آمده است. این مقاله که به صورت کتابخانه‌ای - میدانی انجام شده و محقق به دنبال این سوال است که یاوران شورای اسلامی، تا چه اندازه در مدیریت شهری سهیم هستند؟ و با توجه به این فرضیه که یاوران شورای اسلامی توانسته‌اند در مدیریت محلی خود موفق باشند؛ حدود ۳۰۷ نفر از مردم شیراز به روش نمونه‌گیری با طبقه بندی از هر منطقه متناسب با جمعیت آن منطقه انتخاب شده‌اند. و نتایج نشان داد که یاوران شورای اسلامی شهر در نظام مدیریت شهری از نگاه مردم از جایگاه مطلوبی برخوردار هستند.

واژگان کلیدی: یاوران اسلامی شورا، شورای اسلامی شهر، مدیریت محلی (شهری)، شیراز.

۱. مقدمه

مدیریت شهری، امروزه از یک رویکرد اقتدارگرایی به رویکرد شهروند محوری و مشارکتی تغییر جهت می‌دهد (ویژه‌نامه شورای شهر، شماره ۶). زندگی امروزی به گونه‌ای است که مشارکت مردم در اداره‌ی امور محلی بدون تعیین ساز و کارهای مناسب، میسر نخواهد بود. این دشواری‌ها در شهرهای بزرگ‌تر به مراتب بیشتر به چشم می‌خورد پس از استقرار شورای اسلامی شهری، ضرورت تعیین ساز و کارها برای جلب مشارکت مردم احساس شد، که شورای اسلامی برخی از شهرها در کشور یاوران شورا را تشکیل دادند تا بتوانند از طریق آن سطوح مختلف تصمیم‌گیری را به درستی ایجاد کنند.

از آنجایی که جایگاه مدیریت شهری (محلی) در روند توسعه و بهبود سکونت‌گاه‌های شهری نقشی مهم و تعیین‌کننده دارند. مهم‌ترین هدف مدیریت شهری را می‌توان در ارتقای شرایط کار و زندگی ساکن در قالب اقدشار و گروه‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی و حفاظت از حقوق شهروندان، تشویق به توسعه اقتصادی و اجتماعی پایدار و حفاظت از محیط کالبدی دانست. بنابراین این نمایندگان شورای اسلامی شهری و یاوران شورا هستند که باید به درستی تشخیص دهند که چه مواردی برای شهر، مردم شهر و آینده شهر مطلوب است و کدام چیزها مضر هستند و همچنین شورای اسلامی شهری و یاوران شورا باید در جهت حفظ و ارتقای ارزش‌های شهر و مردم شهر تلاش کنند و اداره امور شهر را تضمین نمایند.

۲. فلسفه‌ی یاوران شورا

طرح یاوران شورا، به استناد ماده‌ی ۷۱ قانون تشکیلات و وظایف و اختیارات شوراهای و با توجه به وسعت شهر و افزایش جمعیت و گستردگی نیازها و نارسایی‌ها در ابعاد مختلف کلان شهرها، محله‌ها، شهرک‌ها و استفاده از راه‌کارها، نظرات، دیدگاه‌های مردمی و مشارکت همه‌جانبه‌ی شهروندان جهت پیشبرد سریع برنامه‌های

فرهنگی، اجتماعی، تبلیغاتی، ورزشی، عمرانی، بهداشتی، آموزشی و سایر موارد رفاهی و نظارت قانونی بر اجرای مصوبات شورا در کلیه نقاط شهر، همکاری و عضویت افراد علاقه‌مند به مشارکت و قبول مسئولیت در یاوران محله و شهرک تهیه و تدوین شد تا اعضای یاوران شورا بر اساس آیین‌نامه و شرح وظایف بر اجرای مصوبات شورا به نحو مطلوب نظارت و همکاری نمایند (نوروزی، ۱۳۸۷: ۲).

الف. این طرح در تاریخ ۷۹/۵/۱۳ پس از انجام کارشناسی، تشکیل جلسات متعدد، نظر خواهی از مسئولین، مطلعین و نمایندگان ادارات و ارگان‌ها خصوصاً استانداری فارس، فرمانداری شیراز، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی، شهرداری و دفتر مرکزی معتمدین محلات شیراز به تصویب رسید.

ب. طرح تشکیل یاوران شورای اسلامی شهر شیراز، شرح وظایف و آیین‌نامه داخلی یاوران شورا؛ شامل ۵ فصل ۱۹ ماده و ۹ تبصره در ۱۰۴ صفحه تصویب شد و مراحل اجرایی آن انجام و کمیته‌ای به عنوان کمیته‌ی مرکزی یاوران شورای اسلامی شهر شیراز از میان اعضای شورا تعیین شد و با همکاری شورا و ادارات مختلف از جمله دستگاه‌های زیر به انجام رسید:

۱. فرمانداری شیراز ۲. مناطق هشتگانه شهرداری ۳. ادارات و نواحی و مدارس آموزش و پرورش شیراز ۴. نیروی انتظامی شهرستان شیراز ۵. معاونت فرهنگی، اجتماعی شهرداری شیراز ۶. رسانه‌های گروهی و روزنامه‌های محلی شیراز ۷. معتمدین محلات شیراز (نوذری، همان: ۳).

ج. با توجه به جدول (۱)، تعداد یاوران شورای اسلامی شهر شیراز، در دو دوره ی شورا به ۱۲۰ محله و شهرک رسیده است، که بر اساس آمار و ارقام پیوستی؛ تعداد ۴۹۰ نفر عضو یاوران شورا در شهر شیراز هستند، که اعضای انتخابی از اқشار مختلف جامعه از قبیل کارگر، کارمند، دانشجو، روحانی، آموزگار، پزشک و مشاغل آزاد تشکیل شده‌اند، همچنین با توجه به جدول (۲) از این تعداد ۳۲ نفر زن و ۴۵۸ نفر مرد می‌باشند که دارای مدرک زیر دیپلم تا دکترا می‌باشند (روزنامه عصر مردم، ۱۳۸۸: ۳).

جدول ۱. آمار شغلی یاوران شورای اسلامی شهر شیراز

ردیف	مشاغل	فراوانی	درصد
۱	بازنشسته کشوری و لشکری	۸۰	۱۶/۵
۲	کارمند ادارات و ارگان‌های مختلف دولتی	۱۷۲	۳۹/۷
۳	استاد دانشگاه	۱	۰/۲۸
۴	پزشک	۲	۰/۵۱
۵	روحانی	۵	۱/۰۴
۶	دانشجوی دانشگاه	۸	۱/۵
۷	خانه دار	۱۵	۲/۸۳
۸	مشاغل آزاد	۲۰۷	۳۸/۱۴
۹	جمع	۴۹۰	۱۰۰

جدول ۲: آمار جنسیت یاوران شورای اسلامی شهر شیراز

ردیف	شاخص‌ها	فراوانی	درصد
۱	زن	۳۲	۷
۲	مرد	۴۵۸	۹۳

با توجه به جدول شماره (۳) میزان تحصیلات در بین یاوران شورای اسلامی شیراز بیشترین تعداد در گروه تحصیلات دیپلم هستند که بیش از ۸۰ درصد آن را مردان تشکیل می‌دهند.

جدول ۳: آمار تحصیلات یاوران شورای اسلامی شهر شیراز

ردیف	تحصیلات	زن	مرد	جمع	درصد زن	درصد مرد
۱	ابتدایی	۰	۹۵	۹۵	۰	۱۰۰٪
۲	راهنمایی	۲	۲۸	۳۰	۰/۰۴	۹۶٪
۳	زیر دیپلم	۰	۱۰۶	۱۰۸	۰	۲۰٪
۴	دیپلم	۲۰	۱۴۳	۱۶۳	۱۲٪	۸۱٪
۵	فوق دیپلم	۳	۳۵	۳۸	۹٪	۹۱٪
۶	لیسانس	۴	۳۸	۴۲	۱۰٪	۹۰٪

ردیف	تحصیلات	زن	مرد	جمع	درصد زن	درصد مرد
۷	فوق لیسانس	۲	۴	۶	۳۳٪	۶۷٪
۸	دکترا	۰	۲	۲	۰	۱۰۰٪
۹	حوزوی	۱	۵	۶	۱۷٪	۸۳٪
	جمع	۳۲	۴۵۸	۴۹۰	۷٪	۹۳٪

۳. انتخابات یاوران شورای اسلامی

برگزاری انتخابات بر اساس جمعیت هر محله و به ازای ۵۰۰۰ نفر، ۵ نفر به عنوان عضو اصلی و ۲ نفر علی البدل و کمتر از ۵۰۰۰ نفر ۳ نفر اصلی و ۲ نفر علی البدل با رای مستقیم مردم صورت پذیرفته است.

ح. داوطلبین عضویت دریاوران شورای محله و شهرک پس از مقدمات ثبت نام، صلاحیت آنان بررسی و انتخابات با نظارت فرمانداری شیراز با رای مستقیم مردم هر محله، شهرک برگزار و اعضای انتخابی به مدت دو سال بر اساس شرح وظایف داخلی و تکمیل فرم‌های مخصوص فعالیت خود را آغاز می نمایند.

و. با توجه به تشکیل کلیه مناطق می توان اعلام نمود که ۱۰۰٪ از کل شهر تحت پوشش یاوران شورای اسلامی شهر شیراز قرار دارند.

ز. اعضای انتخابی پس از شرکت در جلسه‌ی توجیهی و معارفه که با حضور اعضای کمیته‌ی مرکزی یاوران شورا و نماینده‌ی (ناظر) شورا در شهرداری منطقه، شهردار، نماینده‌ی فرمانداری و اعضای انتخابی یاوران شورا برگزار می شود، در مورد چگونگی و نحوه‌ی همکاری خود با شورا توجیه می شوند .

هـ. اعضای یاوران شورا با رعایت سلسله مراتب اداری و سرپرستی شورای اسلامی شهر شیراز در مسایل، مشکلات و بررسی شناخت کمبودها، نیازها و نارسائی‌های اجتماعی، فرهنگی، تبلیغاتی، ورزشی، عمرانی، بهداشتی، آموزشی و سایر موارد رفاهی و نیز ارائه‌ی طرح‌ها، پیشنهادهای اصلاحی و راه کارها در زمینه‌های مذکور به انجام وظایف محوله مشغول، فعالیت، درخواست‌ها و مشکلات مردم را به

شورا گزارش و پیگیری می‌کنند.

ط. تشکیل جلسات هفتگی و ماهیانه با هماهنگی اعضاء، ناظرین شورا در مناطق نه‌گانه شهرداری شیراز با حضور شهرداران مناطق، مسئولین اجرائی، خدمات شهری، مدیران ادارات و نیروی انتظامی جهت پیگیری امورات عمرانی، خدماتی، بهداشتی، آموزشی، رفاهی و امنیتی محلات و مناطق شهر در شورای اسلامی شهر شیراز از جمله فعالیت‌های یاوران شورا می‌باشد.

۴. وظایف یاوران شورای اسلامی شهر

۱. شناسایی و کشف مشکلات، کمبودها، نارسایی‌ها و ارائه‌ی پیشنهاد برای رفع مشکلات
۲. ارتقاء سطح فرهنگ عمومی محله با ارائه‌ی آموزش‌های لازم و استفاده از امکانات و تخصص‌های بالقوه محله
۳. نظارت بر انجام امور خدماتی شهری مربوط به محله
۴. ارائه‌ی رهنمودها و مشورت لازم و ارزنده به‌عنوان نمایندگان محله به نهادها و ارگانهای ذیربط
۵. انتقال مسایل و مشکلات محله به نهادهای ذیربط و شورای اسلامی شهر
۶. برنامه‌ریزی برای گسترش امنیت اجتماعی محله با کاهش آسیب‌های اجتماعی
۷. فراهم کردن زمینه برای مشارکت جوانان، نوجوانان برای فعالیت‌های مختلف محلی در قالب گروه کاری
۸. هدایت و سازماندهی امکانات و توانمندی‌های بالقوه محلی برای آبادانی و پیشرفت محله (انجمن‌های شورایاوری از رویا تا واقعیت، نشریه همگامان).

۵. پراکندگی یاوران شورای اسلامی شهر شیراز نسبت به مناطق نه‌گانه شهرداری

شهر شیراز به ۹ منطقه جغرافیایی تقسیم شده است که در هر منطقه یاوران وجود

نقش یاوران شورای اسلامی در تقویت مدیریت شهری ...

دارند؛ که تعداد آن‌ها در هر منطقه متفاوت است (همان‌طوری که در جدول شماره ۴) مشاهده می‌شود) و به عنوان واسطه بین مردم و شورای اسلامی شهر به تقویت مدیریت محلی کمک می‌کنند.

جدول ۴. پراکندگی یاوران شورای اسلامی شهر شیراز نسبت به مناطق نه‌گانه شهرداری

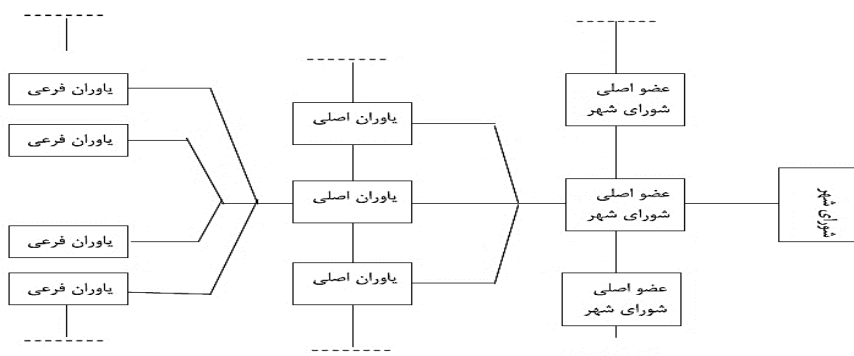
ردیف	منطقه شهرداری	فراوانی
۱	یک	۱۲
۲	دو	۱۶
۳	سه	۱۳
۴	چهار	۲۱
۵	پنج	۱۴
ردیف	منطقه شهرداری	فراوانی
۶	شش	۱۴
۷	هفت	۱۵
۸	هشت	۷
۹	نه	۶

۵. تامین اعتبار بر اساس درخواست کمیته‌ی مرکزی یاوران شورای اسلامی شهر شیراز در بودجه‌ی مصوب سالیانه شهرداری صورت می‌پذیرد و اعتبار برگزاری انتخابات از محل بودجه‌ی سالیانه‌ی کمیته مرکزی یاوران شورا هزینه می‌شود. همچنین برای ساماندهی یاوران شورا لوازم مورد نیاز در اختیار مسئول و خزانه‌دار یاوران شورا قرار می‌گیرد.

۶. ارتباط یاوران شورای اسلامی شهر با شورای اسلامی شهری

شورای اسلامی شهر، ارتباط مستقیم با شهرداری مرکزی دارد و هر عضو از شورای شهر نمایندگی یکی از مناطق شهرداری را بر عهده داشته و منعکس‌کننده مسایل، مشکلات و توانمندی‌های منطقه خود به شورای شهر و شهرداری مرکزی می‌باشند. در ارتباط با هر منطقه شهرداری و نماینده شورا در هر شهرداری، چند نفر به عنوان یاوران شورا وجود دارند (به عنوان مثال در منطقه تاریخی - فرهنگی ۴ شیراز تعداد آنها به ۱۶ نفر یاوران اصلی می‌رسد) و هر یاور اصلی چند یاور دیگر را در کنار

خود و تحت مدیریت خود دارد، که آنها محلات کوچکتر را زیر نظر دارند و به این ترتیب در نمودار شماره (۱) تقریباً ارتباط فوق را نشان می‌دهد.

نمودار ۱: ارتباط بین شورا و یاوران شورا

در حقیقت، همه محلات منطقه تحت نظارت یاوران جزء می‌باشند؛ که هر چند نفر آنها زیر نظر یک یاور اصلی فعالیت دارند. یاوران اصلی، محدوده‌ای به وسعت تقریباً نواحی را تحت نظارت خود دارند و در مجموع چند یاور اصلی بازوی اصلی شورای شهر هستند که بر منطقه نظارت دارند، و بدین صورت نظامی از سلسله مراتب جهت انعکاس مسائل و مشکلات از یک طرف، اجرای اوامر و دستورالعمل‌ها از سوی دیگر به وجود آمده است. (طرح بازنگری طرح تفصیلی شیراز: ۸۶، ۱۱).

با توجه به اهمیت نقش نهادهای مردمی و نمایندگان آنها (یاوران شورا) در فرایند برنامه‌ریزی و به خصوص درک ملموس و عینی از مسایل و مشکلات محلی مفید خواهد بود.

۷. ارتباط کاری شورای محلی (شهری) با دیگر بازیگران عرصه‌ی شهر

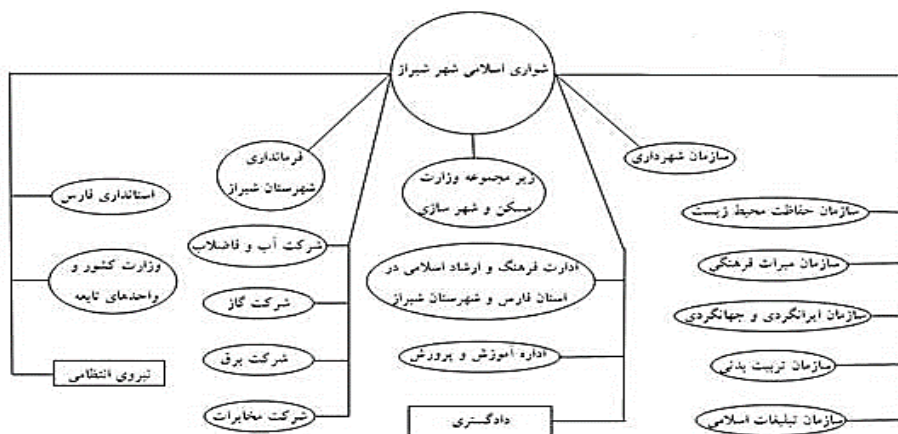
مدیریت شهری، مترادف است با همه بازیگران عرصه‌ی شهر. مدیریت شهری می‌تواند موجب اقداماتی معین از سوی دیگران در جهت توسعه شهری باشد و بر همین اساس، اهداف توسعه‌ی شهر، معرف مهم‌ترین مسائل و فرصت‌های مورد توجه

در هر نظام مدیریت شهری است. در یک جمع‌بندی کلی می‌توان گفت؛ مدیریت شهری (محلی) فرایندی است که می‌بایست در تعامل نظام مند با دیگر عناصر شهری اهداف زیر را دنبال نماید:

۱. امر هدف‌گذاری و اولویت‌بندی همه فعالیت‌های لازم؛ در عرصه‌های عملکردی و کالبدی را در راستای یک زندگی پایدار شهری انجام دهد(همان، ۱۳۰).
۲. نظام برنامه‌ریزی شهری را در راستای اهداف تعیین شده؛ و با جلب همکاری سایر سازمان‌های محلی (اعم از بخش خصوصی و دولتی) به فعلیت رساند.
۳. در راستای تحقق اهداف معین و اجرای برنامه‌ها به امر نظارت و کنترل امور پردازد.

با این مختصر یادآوری از مدیریت شهری (محلی)، (ویژگی‌های مدیریت شهری در ایران) می‌توان چنین نتیجه گرفت؛ که مدیریت شهری در ایران، دارای وحدت رویه نیست. هر چند که بیشتر سازمان‌های دخیل در مدیریت شهری، دولتی هستند و مرکز مشترک دارند. لیکن دارای مدیریت‌های مختلف، به طور رایج سلیقه‌ای و در بسیاری مواقع بدون هماهنگی با سایر دستگاه‌های ذیربط، بدون داشتن برنامه مشخص و در نظر گرفتن واقعیت‌ها و دانسته‌های علمی روز هستند. همان‌طور که نمودار شماره (۲) مجموعه دستگاه‌های دخیل در نظام مدیریت شهری (محلی) را در شهر شیراز نشان می‌دهد، به همین دلیل در شرایط فعلی و بدون در نظر گرفتن شوراها، اسلامی، نظام مدیریت شهری ایران، غیر متمرکز می‌باشد و بر اساس آن ناکارآمدی، پراکندگی، موازی کاری و عرض بودن از ویژگی‌های درون نظام مدیریت محلی است.

نمودار ۲: سازمان‌ها و نهادهای دخیل در مدیریت محلی شیراز

با توجه به نمودار بالا متوجه می‌شویم، که تنها شورای اسلامی شهر نیست که نقش مدیریت محلی را بازی کند، بلکه در واقع، نهادهای دیگری هستند که به عنوان بازیگران محلی در این ارتباط سهیم هستند.

در مدیریت شهری شیراز؛ همکاری یاوران شورا در همه امور مرتبط با شهر و شهرداری و تلاش مسئولان قبلی منطقه، با یادآوری فعالیت‌های چشمگیری که از بدو تأسیس منطقه تاکنون انجام شده و چهره‌ی منطقه را دگرگون ساخته و علی‌رغم نیازهای باقیمانده که مستلزم تلاش مضاعف مسئولین و همکاری شهروندان می‌باشد، از یاوران خواستند ضمن حضور و همکاری هر چه بیشتر با انعکاس خواسته‌ها و مشکلات محدوده‌ی خود و نیز مطلع ساختن شهروندان از فعالیت‌های خادمین خود در شهرداری تعامل بیشتری با شهرداری و شورا داشته باشند (کشاورزی، ۱۳۸۸: ۶۸).

۸. سوال تحقیق

- آیا یاوران شورای اسلامی، در مدیریت شهری نقش موثر داشته‌اند.

۹. فرضیه تحقیق

- به نظر می رسد یاوران شورای اسلامی توانسته‌اند در مدیریت محلی خود موفق باشند.

۱۰. مواد و روش

هدف از انتخاب روش تحقیق این است که، مشخص کنیم چه روشی برای بررسی موضوع لازم است. انتخاب روش انجام تحقیق بستگی به هدف‌ها و ماهیت موضوع تحقیق و امکانات اجرایی آن دارد. با توجه به موضوع و هدف تحقیق، از روش توصیفی- تحلیلی استفاده می‌کنیم. در این روش کشف و توضیح روابط، همبستگی و آزمون فرضها و پیش‌بینی رویدادها مورد توجه قرار می‌گیرد. و سپس نتیجه‌گیری صورت گرفته است. در روش تحلیلی با توجه به فرضیه تحقیق و متغیرهای عملیاتی، شاخص‌هایی در نظر گرفته شده که منطبق بر طبقه‌بندی عملکرد یاوران شوراها در تحقیق اهداف توسعه شهری می‌باشد.

با در نظر گرفتن فرضیه‌ی تحقیق، پرسش‌نامه‌ای تهیه شده و اطلاعات به صورت کمی سنجش و ارزیابی شده‌اند و در تحلیل‌های آماری در بوت‌های آزمون قرار داده شده‌اند. این پرسش‌نامه عبارتند از:

- پرسش‌نامه مربوط به افراد ساکن شهر شیراز (شامل ۹ منطقه شهری)

۱۱. جامعه‌ی آماری و تعداد نمونه

جامعه آماری این پژوهش؛ شهر شیراز در نظر گرفته شده است؛ که با توجه به سرشماری سال ۱۳۸۵، تعداد ۱۲۶۳۲۴۴ نفر جمعیت داشته است. در این راستا، با توجه به فرمول کوچران؛ تعداد ۳۰۷ نفر از جمعیت منطقه نه گانه شهر شیراز به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند.

۱۲. یافته‌های تحقیق

برای رسیدن به اهداف این تحقیق، با توجه به سوال؛ فرضیه‌ای مطرح شد؛ که در این فرضیه، اول ارتباط بین یاوران شورای اسلامی شهر با دیگر بازیگران محلی مورد سنجش قرار گرفت. با توجه به قانون شورا آنچه را به‌عنوان وظایف، برای یاوران شورای اسلامی شهر در نظر گرفته‌اند، محقق این وظایف را، به صورت پرسش نامه در اختیار پاسخگویان، که ساکنین شهر شیراز بودند، قرار داد. برای آزمون فرضیه با استفاده از نرم افزار spss با روش T-test نمونه‌ای انجام شد.

۱.۱۲. آزمون فرضیه

H_1 = به نظر می‌رسد یاوران شورای اسلامی توانسته‌اند در مدیریت شهری (محلی) موفق باشند.

H_0 = به نظر می‌رسد یاوران شورای اسلامی نتوانسته‌اند در مدیریت شهری (محلی) موفق باشند.

برای آزمون فرضیه، طبق وظایفی که برای یاوران شورا در نظر گرفته‌اند، محقق در این تحقیق، این وظایف را به صورت پرسش نامه، که با استفاده از طیف لیکرت پنج گویه ساخته شده، در اختیار مردم ساکن در شهر شیراز قرار داد، تا پاسخگویان برای جواب دادن به هر یک از گزینه‌ها، یکی از گزینه‌ها زیر را انتخاب کنند:

خیلی زیاد □ زیاد □ متوسط □ کم □ خیلی کم □

امتیاز به ترتیب از راست به چپ مقادیر ۵، ۴، ۳، ۲، ۱ به آنها اختصاص داده شده و بدین صورت، داده‌های لازم جمع‌آوری شد. بعد از انجام عملیات کدگذاری، استخراج و انتقال داده‌ها به رایانه، به آزمون فرضیه اقدام گردید.

جدول ۵: اطلاعات توصیفی از نگاه مردم

نوع عملکرد	فراوانی	میانگین	انحراف استاندارد	انحراف میانگین
مشورتی	۳۰۷	۳/۴	۰/۶	۰/۰۳
نظارتی	۳۰۷	۳/۳	۰/۹	۰/۰۵
برنامه‌ریزی	۳۰۷	۳/۷	۰/۹	۰/۰۵

با توجه به جدول فوق، با مقایسه میانگین‌های به دست آمده در سه بُعد مشورتی، نظارتی و برنامه‌ریزی تفاوت چندانی مشاهده نمی‌شود، از طرف دیگر، چون ارزش آزمون بر مبنای ۳ بوده، میانگین‌ها بالاتر از این بوده، فرضیه این تحقیق پذیرفته می‌شود. در نتیجه می‌توان نتایج را به صورت زیر مورد تجزیه و تحلیل قرار داد:

نزدیک ترین میانگین به دست آمده در زیر مجموعه نظارتی با مقدار ۳/۳ بوده است. و رتبه دوم مشورتی با مقدار ۳/۴ قرار دارد و در رتبه سوم، برنامه‌ریزی با مقدار ۳/۷ قرار دارد. در نتیجه از دیدگاه مردم بُعد نظارتی پررنگ تر است.

جدول ۶: سطح معنی دار بودن آزمون T-test از نگاه مردم

ارزش آزمون = ۳						ردیف
ضریب اطمینان ۹۵٪		اختلاف میانگین	سطح معنی دار (sig)	درجه آزادی	آزمون t	
سطح بالا	سطح پایین					
۰/۵۴	۰/۳۹	۰/۴۷	۰۰۰/۰	۳۰۶	۱۱/۸	مشورتی
۰/۴۹	۰/۲۸	۰/۳۸	۰۰۰/۰	۳۰۶	۷/۳	نظارتی
۰/۸۲	۰/۶۲	۰/۷۱	۰۰۰/۰	۳۰۶	۱۳/۳	برنامه‌ریزی

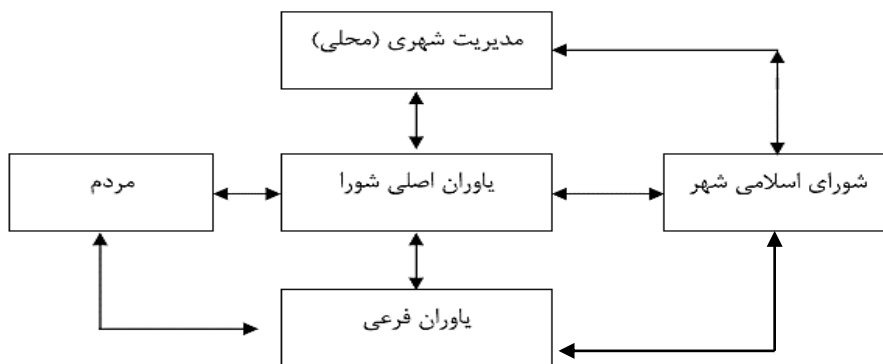
بر اساس جدول بالا، در تمام ابعاد چون سطح معنادار بودن برابر با صفر است، در نتیجه فرضیه صفر که یاوران شورای شهر در اجرای وظایف مشورتی، نظارتی و برنامه‌ریزی خود موفق نبوده‌اند، رد شده در مقابل فرضیه H1 به‌عنوان یاوران شورای شهر که

در اجرای وظایف مشورتی، نظارتی و برنامه‌ریزی خود موفق بوده‌اند، از دیدگاه مردم پذیرفته می‌شوند.

۱۳. بحث و نتیجه‌گیری

شورای اسلامی شیراز در امر تشکیل یاوران شورای اسلامی پیشگام بوده و از آنجایی که هم اکنون بیش از ۱۵۰ کمیته یاوران شورا در سطح محلات و شهرک‌های این شهر به فعالیت مشغولند (www.shirazcity.org) می‌توان گفت که با گسترش فرهنگ یاوران شورا در بین شهروندان، اهالی مسایل و مشکلات خود را از طریق کمیته یاوران شورا پیگیری نمایند و از رفت و آمدهای بی‌مورد در شهرداری و شورا خودداری کنند. که این امر در شیراز با استقبال مردم روبه‌رو شده چرا که مردم می‌توانند مشکلات خودشان را از طریق نمایندگان خود حل و فصل نمایند.

امروزه با توجه به وسعت و افزایش جمعیت و گستردگی نیازها در ابعاد مختلف شهرها، محله‌ها و شهرک‌ها استفاده از راه‌کارها- نظرات، دیدگاه‌های مردمی و مشارکت همه‌جانبه‌ی شهروندان، برای پیشبرد سریع برنامه‌های فرهنگی، اجتماعی، تبلیغاتی، ورزشی، عمرانی، بهداشتی، آموزشی و سایر موارد رفاهی و نظارت قانونی بر اجرای مصوبات شورا در همه نقاط شهر، همکاری و عضویت افراد علاقه‌مند به مشارکت و قبول مسئولیت ضروری است. در نتیجه، این یاوران شورای اسلامی شهری هستند که با شناخت و آگاهی که از نیازها و مشکلات محلی دارند (همان طوری که در نمودار شماره (۳) این ارتباط مشاهده می‌شود) به عنوان واسطه بین مردم و شورای اسلامی نقش موثری در مدیریت شهری (محلی) داشته‌اند.

نمودار ۳: ارتباط یاوران شورای اسلامی شهر با مردم و شورای شهر

با توجه به مدل بالا یاوران اصلی و یاوران فرعی شورای اسلامی شهر محدوده خود را تحت نظارت دارند و بدین صورت است که نظامی از سلسله مراتب را جهت انعکاس مسایل و مشکلات از یک طرف، اجرای اوامر و دستورالعمل‌ها از سوی دیگر به وجود آورده‌اند. و در نتیجه می‌توانند نقش موثری در مدیریت شهری داشته باشند.

شورای شهر و مجموعه مدیریت شهری به عنوان نمایندگان مردم، اهداف کلانی در خصوص حل مشکلات و معضلات شهری پیش‌رو دارند و در این میان نقش یاوران شورای اسلامی شهری به عنوان بازوی توانای شورای اسلامی شهر، در رفع گرفتاری‌ها و موانع کار شوراها در منطقه و حل مشکلات محلی حوزه فعالیت‌شان از اهمیت زیادی برخوردار است.

مقاله حاضر بیانگر آن است که یاوران شورای اسلامی در سه بعد مشورتی، نظارتی و برنامه‌ریزی توانسته‌اند نقش مثبتی داشته باشند. در واقع یاوران اسلامی شورا، مشارکت شهروندان در اداره امور شهر است و مردم را در انجام امورشان کمک می‌کنند و همچنین شوراها را در اداره بهتر امور شهری به خصوص در مقیاس محله، یاری می‌نمایند.

منابع

۱. ابراهیمی مجرد، محسن. (۱۳۷۷). پیشنهادی برای همکاری شهرداری و شورا، ماهنامه‌ی پژوهشی و آموزشی اطلاع رسانی برنامه ریزی و مدیریت شهری، انتشارات شهردار.
۲. بازنگری طرح تفصیلی شیراز (منطقه چهار). (۱۳۸۳). طرح‌های پیشنهادی؛ شهرداری شیراز؛ معاونت شهرسازی و معماری.
۳. طرح بازنگری طرح تفصیلی شیراز. (۱۳۸۶). گزارش تکمیلی بخش سوم ویژگی‌ها و مشخصات عمومی منطقه، طبقه‌بندی توان‌ها، چالش‌ها، ارائه راهبردی سیاست‌های پیشنهادی گزینه‌ها و الگوی ساختاری کاربری و تراکم و تعریف پروژه‌ها، شهرداری.
۴. بازنگری طرح تفصیلی شیراز. (۱۳۸۳). مدیریت شهری و مشارکت شهرها و نهادهای مردمی، شهرداری.
۵. فصل ۷ اصول ۱۰۰ تا ۱۰۶ قانون اساسی.
۶. گزارش تکمیلی بازنگری طرح تفصیلی (بهسازی و نوسازی) منطقه تاریخی و فرهنگی شیراز. (۱۳۸۶). شهرداری شیراز.
۷. نوروبی، هادی. (۱۳۸۷). طرح یاوران شورا. شیراز
۸. کشاورزی، حشمت. (۱۳۸۸). ارزیابی نقش شورای شهر در نظام اجرایی کشور (نمونه موردی شورای شهر شیراز)، به راهنمای دکتر زهرا احمدی پور، تربیت مدرس.
۹. روزنامه عصر مردم، (۱۳۸۸). شماره ۳۹۸۲
۱۰. وب گاه رسمی شهرداری شیراز. بازدید در تاریخ ۴ دی ۱۳۸۶

11- www.sums.ac.ir/fars-province/about-shiraz

12- www.ataland.com/Pages/City/IranCityInfo

13- <http://www.shirazcity.org/shiraz/>

14- www.shirazfava.ir

15- [www. History of Shiraz.](http://www.HistoryofShiraz.com)